

מנהל המכון להגנת הצומח - ד"ר מוניר מואסי: "מגינים על יבולי ישראל מפני מזיקים"

פגעים כגון פטריות, חיידקים, וירוסים וחרקים עלולים להסב נזקים כבדים ליבולים חקלאיים. במכון להגנת הצומח במינהל המחקר החקלאי עמלים עשרות חוקרים לאתר פתרונות הולמים להילחם בפגעים השונים

שמעון וילנאי

ד"ר מוניר מואסי בחמסה לנידול גפן

המזיקים השונים
עלולים להביא
לאובדן של
חמישה עשר
אחוזים ביבולים

השונים, החוקרים במכון להגנת הצומח, עוסקים בפיתוח דרכים להתמודדות עם הפגעים, בשיטות הדברה ביולוגיות, פיזיקליות ופיתוח זנים עמידים.

פגעים ומזיקים העלולים לפגוע ביבולים

המכון נערך להתמודד גם מול מחלות חדשות פולשות ובהן מחלת הקסיללה נשקד וכגפן. מחלת פנמה בבננה ובין המזיקים יש גם את פסילת ההדרים, אומר לנו מנהל המכון להגנת הצומח ד"ר מוניר מואסי ומוסיף: "פסילת ההדרים היא וקטור להעביר חיידק הגורם למחלת הגרינינג בהדרים שחיסלה כמעט את כל ענף ההדרים כפלורידה. הפסילה נתגלתה לאחרונה בארץ, אך לשמחתנו טרם התגלה החיידק הקטלני. מכיוון שעד כה לא נמצאו

“אחרי שלוש שנות
השקעה במחקר
החשוב הזה, המתנו
לתקצוב תכנית המשך
מהמדען הראשי
ולצערנו קיבלנו תשובה
שלילית. אנחנו בחיפוש
אחר מקורות כספיים
להמשך המחקר”

אלימים הן בגפן והן בהדרים, במטרה לחסן צמחים בפני וירוסים אלימים, מה שנקרא מדעית “הגנה הדדית”.

ד"ר מואסי מדגיש כי בתוכנית עבודה במימון המדען הראשי במשרד החקלאות “הצלחנו לעלות על תכדיד (גזע) של וירוס קיפול העלים 3 שהוא מתון והגפן אינה מראה תסמיני מחלה. המטרה שלנו היא לכצע ניסויים במעבדה ואחר כך בשטח, להגן על הצמחים בפני גזעים אלימים של אותו הוירוס” והוא מציין: “וירוס קיפול העלים 3 הוא האלים ביותר בענף ענבי היין. מציאת פתרון ראוי למאבק מול הוירוס עשויה להביא רווח של ממש למגדלי ענבי יין”.

מסתבר שלא הכל בהיר וברור. “אחרי שלוש שנות השקעה במחקר החשוב הזה, המתנו לתקצוב תכנית המשך מהמדען הראשי ולצערנו קיבלנו תשובה שלילית. אנחנו בחיפוש אחר מקורות כספיים להמשך המחקר”.

המכון להגנת הצומח

למי שאינו יודע, המכון להגנת

ד"ר מוניר מואסי ליד השלט לזכרו של שמואל טולקובסקי

שהפעילות המחקרית שלו ושל הצוות המקצועי שלידו היא להפוך וירוס “ממוזיק לכלי ביוטכנולוגי מועיל שבעזרתו ניתן להחדיר לצמח תכונות כמו עמידות למחלה מסוימת או לבטא חלבון בכמות גדולה”. זה נושא שעניין במיוחד את מוניר והוא מגלה לנו ש“לאחרונה התלהבתי מאיתור וירוסים לא

תשובות לחיידק, חשוב שנהיה עירניים להתפשטות הפסילה ונדביר אותה מהו ככל האפשר. הגורמים בשירותים להגנת הצומח מעורבים במאבק נגד הפסילה”.

שימוש בוירוסים - מאויב לאוהב

ד"ר מואסי מבקש להדגיש

במעבדה של מוניר פועלים בימים אלה שני עובדים, לאחר ששני עובדים אחרים סיימו לאחרונה את הפוסט-דוקטורט שלהם והיה גם מסטרנט אחד. למנהל המכון יש עוזרת מחקר אחת בתקן והוא ש"אני מחפש עכשיו שני פוסט-דוקטורנטים".

טולקובסקי ז"ל, שהיה מומחה בעל שיעור קומה עולמי בחקר מחלות הדירים (ראה צילום). ואף שמעולם לא עבד בוולקני, נקבעה לוחית זכרון הנושאת את שמו. הלוחית נתרמה על ידי בנו, האלוף במילואים דן טולקובסקי, המפקד החמישי של חיל האוויר של ישראל, שהוא היום בן 103 עד מאה ועשרים. (ראה

הצומח מונה 30 חוקרים ועוד 40 מהנדסי מחקר טכנאים, שישנה עשר פוסט-דוקטורנטים ו-26 מלגאים, הלומדים לתואר שני ושלישי. רוב העובדים עושים את עבודתם כמכון בקריה החקלאית בצומת בית דגן. המעבדה של המכון להגנת הצומח נושאת את שמו של **שמואל**

בן 37 חוקר מחלות צמחים

הרבות, עד לפרישתו לגמלאות, בעל תפקיד מרכזי בלשכת המדען הראשי, מ"מ ראש מינהל המחקר החקלאי ומ"מ מנהל השירותים להגנת הצומח.

ד"ר מוניר מואסי מגדיר עצמו "אני מוסלמי ישראלי גאה ומגלה שבמכון וולקני אין אפליה בין דת, גזע ומין. איש איש וכישרונותיו. אני גאה בעבודה שלי, בצוות שעובד אתי וגם במכון כולו וכמנהל. מאז שהתחלתי לעבוד בוולקני לא הרגשתי כלל אפליה. מעריכים אותי, מוקירים אותי ויודעים היטב איזו תרומה מקצועית אני מביא למחקר בישראל".

ד"ר מוניר מואסי, ד"ר ליורולוגיה של צמחים, נולד בבקעה אל גרביה ומתגורר שם גם היום. נשוי למנאר, עורכת דין, הורים ליסמינה (19) לומדת שנה א' בטכניון במדעי המחשב ותוכנה, הבן יאמן (18) סיים תיכון אל קאסמי והוא ממתין לתשובות הפסיכומטרי ומתכוון אף הוא ללמוד בטכניון והבת יומנה (14) בכיתה ט' בחטיבת ביניים.

מומחה בעל שיעור קומה בהד"רים, שעמד בראש המכון להגנת הצומח בוולקני. לאחר פרישתו לגמלאות, התחלתי לעבוד גם על וירוסים בהדרים".

ד"ר מוניר מואסי, חדור אמונה להביא כמה שיותר הישגים כמחקר נגד הוירוסים והפולשים למיניהם. כאשר אני מבקש ממנו התייחסות מקצועית למעמד המחקר החקלאי של ישראל מול העולם הגדול, ההתלהבות שאפיינה אותו מתחילה להתפוגג.

"המחקר החקלאי וחקלאות יש" ראל מול העולם הגדול, בבעיה קשה. הן מבחינת התמיכה המ"קצועית שהענף החקלאי מקבל וגם מצמצום הקרקעות החקלאיות וכמובן מהיבט פוליטי. נוצר חרם גדול בעולם נגד מדינת ישראל, לרבות החקלאות והמחקר החקלאי ואלה סימנים רחוקים מלהיות טובים".

ד"ר מואסי הוא מוסלמי שמועסק בתפקיד בכיר כמחקר בחקלאות ישראל, נזכיר גם את פרופסור עבדאללה (עבד) גרה שהיה בין שאר פעילויותיו המקצועיות

ד"ר מוניר מואסי, בן 59, שנולד ומתגורר בבקעה אל גרביה, מכהן בתפקידו שנה ראשונה בתקופת כהונה שנייה. קודם לכן השלים שלוש שנים כמנהל המכון והצוות המקצועי בחר בו לכהונה השנייה.

ד"ר מוניר מואסי מלמד מאז שנת 2005 קורס לעקרונות הוירולוגיה, קורס חובה לשנה שלישית בחוג לאגרוואקולוגיה בפקולטה לחקלאות ברחובות.

את התואר הראשון, השני והשלישי למד בפקולטה לחקלאות בתחום הגנת הצומח. פוסט-דוקטורט על וירוסים בהדרים בפלורידה והדוקטורט גם כן על וירוסים בהדרים, בפקולטה ברחובות.

הוא מגלה לנו שכאשר שקד על עבודת הדוקטורט "היעד שלי היה להיות חוקר. אז עדיין לא ידעתי באיזה תחום אעסוק וכאיזה מקום עבודה". בן 37 זכה לתקן במחלקה למחלות הצמחים במכון וולקני והחל לעבוד למציאת פתרונות לוירוסים שפגעו בגפן.

"הדוקטורט שלי היה על וירר" סים בהדרים. בנושא הזה המנטור שלי היה פרופסור משה בר-יוסף,